

Københavnimi Silap pissusia pillugu 2025-mi ataatsimeersuarnerup naggaserneqarnerani oqalugiaat

Pinnngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq

Bentiaraq Ottosen

København, maajip 8-at 2025

Asasakka Ataqqinartut suleqatikka,

Oqaatigerusuppara qujamasuutigigakku ilissinnut oqaaseqassallunga periarfissaqartitaagama. Neriuummik tunisinertut ilissinnut ingerlatitseeqqikkusullunga.

Neriunneq pigingaangatsigu, piumassuseq pigilersarparput.
Piumassuserlu pigigaangatsigu aaqqiissutissanik nutaanik nassaartarpugut.

Neriunneq pigiligaq tamannaingerlateqqikkusuppara

Massakut nunat issittut immikkuullarissuuk inissisimapput. Neriunneq pigalugu nunani issittuni iliuuseqartoqarnissaannut isumassarsiortoqarumaartoq.

Tassami nunani issittuni inissisimasoqarnera nunarsuarmi qitiulluinnarluni inissisimavoq.

Inuiaqatigiit tassaapput tamanut qitiutinneqartussat – taakkuuppummi tamatta nunagisatta timaatut tarningatullu taaneqarsinnaasut.

Taamaattumik ullumikkut taakku oqaluttuaat ilissinnut apuukkusuppakka, paasineqaqqullugu silap pissusianut iliuuseqarnissaq tassaaginnangimmat

kisitsisit misissugassatullu periuitsit. Silap pissusia pillugu iliuuseqarnissaq angerlarsimaffitsinniippoq, ilaqttatsinni aamma inooriaasitsinni siunissamilu nangitsisussatsinni.

Siullermik Kalaallit Nunaata avanersuanukassaagut – tassalu Qaanaaq.

Qaanaami silaannaq pueqqortumi ima najoruminartigaaq, illumut anersaaraanni soorlumi puaat aatsaat iluamik anernerissiallattut.

Qimmit ungasissumi miaggoorpaluttut kisimi tusaaneqarsinnaasarput.

Avatangiiseq toqqissisimanartooq pinngortitarsuarlu peqqarniisinnaasartooq kusanartorsuarlu misigineqarsinnaapput.

Anori avannaanguaq atorsarortillugu soorlumi nipinut avatangiisitsinniittunut tusarnequtaaginnartartooq.

Tassa pinngortitarsuatta nukii inuiaqatigiinnut attuumalluinnartuupput.

Qaanaami siku qangatut pissuseqarunnaarpoq.

Kingusinaarluni takkuttalerpoq, saalluni angallavigiuminaallunilu – ukiullu ilaanni

allaat sikunngitsoortalerpoq.

Avatangiisit allanngoqaat, tamannalu piniartunut aalisartunullu sunniinerluppoq. Taamaattoq inuit naleqqussarput – naggueqatigiit Inuit avatangiisinut naleqqussarneq itsarsuarli ileqqoraat.

Piniartut umerorlugu sila “atuartarpaat”, tamaani kinguaajusugut ileqquliutiinarsimavarput, silap avatangiisillu pissusiat allanngoriartornera malinnaavigiuartaratsigu. Ilisimasat taamaattut piniarnermut kisimi najoqqutassatut iluaqutaaginnartanngillat, nunaqqatigiit tamarmik aamma atugarissaarnissaannut pinngitsoorneqarsinnaanngillat ileqquliutiinarsimagatsigit.

Avanersuarmi inoqarfimmi avannarpasinnerpaaq Siorapaluk - Kujammut 2000 km isorartutigisumut kujavarterutta, inoqarfik Narsaq Kujalleq tikissavarput Kalaallit Nunaata inoqarfinni kujasinnerfaat – silap pissusia allanngoriartornera annertuumik allanngorartorujussuanngorpoq siornatigulli innuttaasut nalaatarinngisaminnik atugaqartalersimapput:

Sila qangatuut naatsorsoruminaallisimavoq, ukiup kaajallakkiartornerani silap allanngorarnera silarlunnerusalernalu inuussutissarsiutit Kalaallit Nunaata kujataani aallunneqartut silamik eqqorneqarnerminni ulorianartorsiulersimapput.

Avanersuarmi inoqarfik avannarpasinnerpaaq Siorapaluk kujataanut inoqarfik

kujasinnerpaaq Narsaq Kujalleq. Kalaallit Nunaata kangianut Ittoqqortoormiunut, nunaqqatigiittut inuttut inuunitsinni silap pissusaata allanngornerata nassatarisaanik uteriaqqittussaajunnaarluta iluaniilersimavugut.

Kalaallit Nunaanni silap pissusaata allanngornera malunnartumik ersarippoq, suna tamaat sukkatsikkiartuinnartumik silap pissusia avatangiiserpullu allanngoriartornera inuiaqatigiinni inuussutissarsiuteqartuni malunniuppoq.

Soorlu Amazonimi kiattup orpippassui Nunarsuatta puaattut assersuunneqartartut, taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni sermersuaq Nunarsuatta uummataatut tillertutut avannaaniit kujataanut imermik nillorsaatissamik sarfartumik pilersuisutut assersuunneqarsinnaasoq;

timip atortuatulli pinngitsoorneqarsinnaanngitsutut tillertutut tunioraalluni, nunarsuup kissassusianik nillasutitsisuuvoq, taamaasilluni pissutsit oqimaaqatigiissuunissaannut qulakkeerinnittuulluni.

Taamaattoq, Sermersuarput – nunarsuatta uummataa – sanngiilliartorpoq, aattorsuuvoq nunarsuaq tamakkerlugu erngup killissaralua qaangerlugu qaffakkiartortillugu.

Nuna qeriuannartoq aakkiartorpoq, qaqqat sisoornissaminnut aarlerinaateqartut amerliartorput. Siornatigut nalaattarsimanngisagut aarlerinaatilittut taakkartorneqarsinnaalerput.

Kangianiit anorersuarujussuit annertusiartorput, avanersuarmi immap sikua tammariartorpoq, Kitaani aalisarnermut tamanna allaat allannguivoq, Kujataanilu silap sikullu pissusia siumut naatsorsoruminaassivoq. Issittumilu immap kissassusia allanngoriartorpoq.

Silap pissusiata allanngornera Kalaallit Nunaat tamakkerlugu assigiittumik sunnersimanngilaa. Kalaallit Nunaat isorartuujuvoq, sumiiffiit assigiinngisitaartumik pinngortitarsuatta nukianik sunnersimavaat. Taamaattoq sumiikkaluaraanniluunniit inuit inuunerannut inuutissarsiornerannullu sunniivoq.

Oqaluttuaq manna Kalaallit Nunaannut taamaallaat atuutinngilaq.

Nunarsuatsinni nunat immikkoortui arfineq marluusut iluanni, inuiaqatigiit immikkut inooriaasillit piorsarsimassutsikkullu ineriartortut Nunap Inoqqaavi,

inooriaatsimikkut akornutissaminnik assigiinngitsutigut misillertitaapput. Nunat inoqqaajusugut assigiinngitsuugaluarluta, tamatta ataatsimoorpugut.

Uagut pinngortitami inuuvugut, pinngortitaq pillugu inuuvugut, pinngortitarlu ingiaqatigalugu inuulluta.

Uagut nunarput, inoqarfiit ilaanni inuullutalu najugaqarfivut, pinngortitamilu isumalluutivut pisinnaatitaaffigisussaavagut.

Uagut piorsarsimassutsikkut, oqaatsitta inooriaasittalu attatiinnarnissaanut, illersorneqarnissaanut ineriartorteqqinnissaannullu pisinnaatitaaffeqarpugut.

Uagut nammineq imminut oqartusaaffiginissamut pisinnaatitaaffeqarpugut.

Taamaattoq pisinnaatitaaffivut tatineqarsimapput. Isummatta aalajangiusimanissaat pillugu ataatsimoorluta kattuttariaqarpugut.

Saneraaniit isiginnaaginnartuunngilagut, aamma soqutigisaqatigittuinnanngilagut.

Pisinnaatitaasutut akuerisaavugut allannguinnissamullu aallarniisussaavugut.

Kalaallit Nunaat siorna ikaarsarfimmut pingaarutilimmut ikaarsaarpoq.

Parisimi Isumaqatigiissut pisortatigoortumik atuutilersipparput.

Maannalu Kalaallit Nunatsinni nuna tamakkerlugu silap pissusia pillugu periusissaq siulleq piorsarlugu aallartisarpugut.

Periusissiaq tamat peqataatinneqarnissaat qulakkeerniarlugu aaqqissuuneqarsimavoq, nuna tamakkerlugu innuttaasut akuutillugit.

Periusissiamut toqqammaviuvoq Nunat Inoqqaavisa ilisimasaat tunaartaralugit ingerlatseriaaseqarnissaq.

Tassa silap pissusaa pillugu periusissiaq taanna *Kalaallinit, Kalaallit pillugit, Kalaallit Nunaat* pillugu suliaavoq.

Kinaassuserput tassuuna erserpoq – aamma Kalaallit Nunaat ineriartornissaa siunissaalu pillugu.

Kalaallit Nunaat isumalluutit nunarsuarmi pisariaqartinneqartut pigai:

Erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut tunngasuni piukkunnartorpassuarnik peqarpugut, nukissiuutit minguitsut ataavartullu.

Kalaallit Nunaat niueqateqarnissamut ammavoq – kisianni sunaluunniit akiginagu.

Ineriartorneq silap pissusianut pissutsinut eqqumaffiginnittoq, isumaginnikkut pissutsinut akisussaassuseqartoq, uagullu innuttasutta pisinnaatitaaffiinut naapertuulluinnartooq ugartussavarput.

Taamatut uagut tapersiissuteqassaagut, nunarsuatsinni sumiiffigisatsinni mianernartumiittutut piinnarata – aamma aaqqissutissanik pilersitsisinnaasutut ineriartortitsissaagut.

Aaqqiissutissatut ineriartortitsineq tassaasariaqarpoq, inuit najugarisaminni suliaqartut aamma silap pissusia pillugu iliuuseqarniarlutik, Nunat Inoqqaavi ilungersuuteqartut tapersersorniarlugit sulissutiginnittut, annertuumik tapersersugaraakka.

Nunat Inoqqaavi nunarsuarmi uumassusillit assigiinngisitaarnerisa nunarsuaq tamakkerlugu illersorneqarnissaat pillugu annertuumik sulissuteqartuupput – taamaattoq silap pissusaanut suliniutinut aningaasaliissutaasartut 1 %-ii ataallugit aningaasaliiffigineqartarput.

Tamanna allanngortariaqarpoq.

Aaqqiissutissanut tunngassutilinni Nunat Inoqqaavisa siuttuuffigisaanni aningaasaliissutissanut periarfissat pillugit toqqaannartumik naligiissumillu periarfissiisarnissaq pisariaqartipparput – tamakkumi Nunat Inoqqaavisa piorsarsimassusertik ilisimasatillu toqqammavigalugit ingerlariuseqartut, taakkulu iluatsittartut uppersarneqartareerpoq.

Tamannalu tassaavoq silap pissusia pillugu pisariaqartut pillugit iluuseqarneq torrallataaginnarani aamma kinguneqarluartoq.

COP30 Belém-imi pisussamut ingerlaartilluta, tunngavigisatut aalajangikkat timalersortariaqarpagut.

Nunat Inoqqaavi aallaqqaataaniilli akuutinneqartariaqarput – Kiffaanngissuseqarpugut – Naleqarlutalu – suleqatitut naligiittut, naleqqusaanissamullu suliniutit iluanni ineriartortitsisariaqarpugut aaliangersaaqataasinnaallutalu. Ilisimasavut akuutinneqartariaqarput ilisimatuussutsikkullu paasisanut pissarsiarineqarsinnaasut pitsaanerpaanut sanillersuunneqartariaqarlutik.

Braziliamiut Siuttuusut nersualaarumavakka pisumi uani Nunat Inoqqaavi qitiusumik inississimagamikkitt.

Timitaliinissamut piviusunngortitsinissamullu qulakkeerinnittariaqarpugut.

Issittumiit Amazonimut. Nunarsuatta puaaniit nunarsuatta uummataanut, iliuuseqarnissamut piareersimavugut – nipivut, naleqartitavut siunissamilu takorluuisinnaanerput aqqutigalugit.

Qujanarujussuaq. *Thank you.*